

Ростислав Володимирович ТУЛЬЧИНСЬКИЙ

кандидат економічних наук, доцент,
завідувач,
кафедра менеджменту і публічного адміністрування,
ПВНЗ «Міжнародний науково-технічний університет
імені академіка Юрія Бугая»
E-mail: r_istu@ukr.net

КАТЕГОРІАЛЬНО-ПОНЯТІЙНИЙ АПАРАТ СТАНОВЛЕННЯ НОВОГО РЕГІОНАЛІЗМУ

Тульчинський, Р. В. Категоріально-понятійний апарат становлення нового регіоналізму [Текст] / Ростислав Володимирович Тульчинський // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: О. В. Ярошук (голов. ред.) та ін. – Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2017. – Том 27. – № 4. – С. 111-117. – ISSN 1993-0259.

Анотація

Вступ. Предметом дослідження є процес становлення нового регіоналізму в Україні та уточнення його понятійного-категоріального апарату.

Мета. Метою статті є на основі ґрунтованого аналізу поняття «регіоналізація» наданими дослідниками різних наукових шкіл та їх критичного аналізу дати авторське трактування поняття «регіоналізація», що сприятиме уточненню категоріально-понятійного апарату нового регіоналізму.

Методи дослідження. Автором використовувалися загальнонаукові прийоми досліджень та специфічні методи наукового пізнання. Зокрема, використовувався монографічний метод та метод узагальнень – для зіставлення понять регіоналізація; метод аналізу та синтезу – для виокремлення найвагоміших сутнісних чинників поняття «регіоналізація».

Результати. Результати проведеного аналізу тлумачення сутності поняття «регіоналізація» дає можливість стверджувати наступне. З точки зору просторово-територіального аспекту регіоналізація має три форми: по-перше, так звана «регіоналізація – зверху», коли в середині держави визначаються регіони з адміністративними кордонами; по-друге, «регіоналізація – знизу», коли в середині вже утвореної адміністративної схематизації відокремлюється регіон; по-третє, «регіоналізація – горизонтальна», полягає у формуванні асоціацій регіонів або транскордонних регіонів та блоків. Регіоналізацію досить часто пов'язують із новими просторово-територіальними утвореннями на різних рівнях з метою отримання конкурентних переваг в умовах становлення інформаційного суспільства. Регіоналізацію за суттю розглядають як: механізм регіональної соціально-економічної політики, різновиди інноваційної діяльності, виникнення міждержавних стосунків; як процес інституційних змін, територіального поділу, регіоналізму, децентралізації, вибору політичного курсу. З'ясовано, що регіоналізація, на наш погляд, це перш за все певний процес, що підтверджується дискурсом щодо сутності цього поняття, який базується на принципі субсидіарності та децентралізації владних повноважень.

Сфера застосування результатів. Надано авторське тлумачення сутності «регіоналізація» як багатоаспектного та багатовимірного процесу збільшення автономності та підвищення значимості регіонів на рівні різних територіальних утворень, що супроводжується інституційними змінами, сприяє уточненню понятійно-категоріального апарату теорії нового регіоналізму.

Ключові слова: регіоналізація; новий регіоналізм; регіон; глобалізація; інтеграція, децентралізація.

Rostislav Volodymyrovich TULCHINSKY

PhD in Economics,
Associate Professor,
Head,

Department of the of Management and Public Administration,
Academician Yuriy Bugay International scientific and technical university
E-mail: r_istu@ukr.net

CATEGORIAL AND CONCEPTUAL APPARATUS OF NEW REGIONALISM FORMATION

Abstract

Introduction. *The process of a new regionalism formation in Ukraine has become the subject of the study. Its conceptual and categorial apparatus has been determined.*

Purpose. *The article aims to ground the author's interpretation of the concept "regionalization" on the basis of analysis of the "regionalization" concept which is provided by researchers of various scientific schools and their critical analysis. It will help to clarify the categorial and conceptual apparatus of a new regionalism.*

Method. *The author has used general scientific methods of research and specific methods of scientific knowledge. In particular, there have been used the monographic method and the method of generalizations (to make the comparison of concepts regionalization); the method of analysis and synthesis (to determine the most important essential factors of the "regionalization" concept).*

Results. *The results of analysis of essence interpretation of the «regionalization» concept make it possible to come to the following conclusions. In terms of spatial and territorial aspects regionalization has three forms: first form is the so-called "regionalization – from the top" (when within the state the regions with administrative boundaries are determined); second form is the so-called "regionalization – from the bottom" (when within the already formed administrative schematization the region can be separated; third form is the so-called "regionalization – horizontal" (when the associations of the regions are formed or those can be the cross-border regions and units). Regionalization is often associated with new spatial and territorial entities at different levels in order to obtain competitive advantages in the context of the formation of an information society. Regionalization is considered as a mechanism of regional social and economic policy, a variety of innovation activities, and the emergence of interstate relations; as a process of institutional change, territorial division, regionalism, decentralization, the choice of a political course. It has been found out that regionalization, in our opinion, is primarily a certain process, which is confirmed by the discourse on the essence of this concept, which is based on the principle of subsidiarity and decentralization of authority.*

Scope of results. *It has been provided the author's interpretation of the "regionalization" essence as a multidimensional process of increasing autonomy and increasing the importance of regions at the level of different territorial entities, which is accompanied by institutional changes, can contribute to the clarification of the conceptual and categorial apparatus of a new regionalism theory.*

Keywords: *regionalization; new regionalism; region; globalization; integration; decentralization.*

JEL classification: F29; R58

Вступ

Сучасний етап розвитку економіки України в умовах глобалізації та інтеграції світового господарства багато в чому залежить від ефективності розвитку регіонів, тому особливої уваги вимагають питання становлення нового регіоналізму в Україні та його методологічне обґрунтування. У науковій літературі досі триває дискурс щодо теоретичних засад становлення нового регіоналізму та пов'язаних з ним процесом регіоналізації, що, у свою чергу, вимагає обґрунтування категоріального апарату. Так неоднозначними залишаються тлумачення сутності понять «регіоналізація» та «регіоналізм». Також, це підтверджується висновками Ради Європи при розгляді регіоналізації та її наслідків для місцевого самоврядування, в яких зазначено, що тенденції регіоналізації, які притаманні сучасній Європі «доводять слабкість традиційних визначень, оскільки регіоналізація відбувається і в державах, які не збираються створювати новий рівень управління, і в тих державах, де вже існують виборні представницькі органи на всіх рівнях. Регіоналізація відповідає, в загальному сенсі, новій інтерпретації територіальної організації держави, та, у вузькому сенсі, – новому підходу до проміжного рівня влади, його обов'язків і завдань» [17, с. 6].

Проблемам становлення нового регіоналізму в умовах глобалізації та інтеграції та обґрунтуванню його теоретичних засад, у тому числі категоріального апарату присвячено праці

вітчизняних дослідників, а саме: О. Білоруса, І. Бураковського, М. Бутко, Є. Василькова, А. Гальчинського, Б. Губського, М. Гетьманчука, І. Зварич, Т. Кальченка, Д. Лук'яненка, В. Новицького, Ю. Пахомова, В. Рокочої, О. Чугрини, В. Чужикова, Г. Щедрової, І. Яковюка й ін.

Неоднозначність тлумачення сутності понять «регіоналізація» та «регіоналізм», а також їх ототожнення ускладнює не тільки дослідження засад становлення нового регіоналізму, а й розробки практичних важелів його становлення в Україні.

Мета та завдання статті

Метою статті є дослідження теоретичного апарату нового регіоналізму, а саме уточнення сутності поняття «регіоналізація» Для досягнення поставленої мети було вирішено такі завдання: проаналізовано поняття «регіоналізація» наданими різними авторами та науковими школами; висловлено власну думку щодо них; відведено підсумки проведеного аналізу та надано авторське трактування поняття «регіоналізація».

Виклад основного матеріалу дослідження

Новий регіоналізм створює сприятливі умови для інтеграції регіонів з різним рівнем соціально-економічного розвитку у світову економіку та підвищує їх конкурентоспроможність, сприяє створенню взаємовигідних відносин із державою, іншими регіонами та світовим ринком в цілому. Регіони набуваючи нових ознак суб'єктів просувають свої інтереси та пріоритети, стають більш самостійними економічними одиницями, при цьому залишаються відкритими для подальшої європейської інтеграції. Але при цьому новий регіоналізм не повинен нести загрозу суверенітету та цілісності державного устрою. В Україні сьогодні відбуваються процеси щодо децентралізації владних повноважень, реформи відносно регіонального розвитку становлення нового регіоналізму, але при цьому зустрічаються навидь полярні точки зору щодо однієї економічної категорії, наприклад «регіоналізація».

Так професор Мюнхенського університету І. Бек вважає, що «нова регіоналізація – це просторово-фрагментарна локалізація гуманітарної, економічної та інших видів діяльності, які узгоджуються в часі із світовими ритмами суспільного життя, базуються у новітніх соціальних практиках – розробці нових технологій і продуктів (в т. ч. управлінських), створенні інформаційно-комунікаційної інфраструктури та розвинутої системи соціально-культурних послуг» [2]. Визначає регіоналізацію як різновиди діяльності інноваційної спрямованості конкурентоспроможної на світовому ринку, враховуючи часові тренди суспільно-економічних змін.

Професор М. Бутко зазначає, що «світовий економічний розвиток характеризується збільшенням масштабів регіоналізації, що виявилось у збільшенні автономності й підвищенні ролі окремих регіонів у розвитку національних економік у цілому та як наслідок виникнення феномену «нового регіоналізму» [1, с. 101]. «Регіоналізацію можна розглядати як зміцнення економічних, соціальних, науково-технічних та інших зв'язків між територіями або державами; виникнення регіональних об'єднань держав» [1, с. 79]. Таким чином, науковець акцентує увагу на ролі регіонів у світовій економіці та становленні «нового регіоналізму».

У своїй монографії П. Ворона стверджує, що новітня регіоналізація – «є основним вектором цивілізаційного розвитку сучасного людства – інтеграції та диференціації, що передбачає виникнення міждержавних стосунків на рівні регіонів, особливо транскордонних» [5, с. 12]. Визначення зводить регіоналізацію до виникнення міждержавних стосунків на рівні транскордонних регіонів, не враховуючи інших аспектів.

Досліджуючи сучасні тенденції регіоналізації Н. Мирна зазначає, що регіоналізація «стосується процесу, за допомогою якого центральні, політичні й адміністративні інституції відповідають на регіональні вимоги» [10]. Тобто регіоналізація зводиться до інституційних процесів щодо регіонів. Також автор додає, що «регіоналізація – це прагнення регіонів тієї чи іншої країни до самоствердження, до збереження власної етнорелігійної самобутності та протидії надмірної централізації влади з боку держави, виступає як процес послідовних змін у територіальному поділі країни та його законодавчому закріпленні, для якого характерними ознаками виступають деконцентрація, розподіл повноважень всередині єдиної політичної системи та децентралізація» [10]. Визначення зводиться до процесу територіального поділу, при цьому виникає питання щодо дотримання територіальної цілісності країн. При цьому необхідно зауважити, що деконцентрація та децентралізація можуть бути, і на наш погляд, повинні бути процесами, при яких державна цілісність повинна зберігатися.

В. Кураков під регіоналізацією розуміє «розвиток, зміцнення економічних, політичних та інших зв'язків між областями або державами, що входять в один регіон; виникнення регіональних об'єднань держав» [14]. Таким чином, на думку автора, регіоналізація це певне об'єднання на міжобласному або міждержавному рівні.

Е. Топалова визначає регіоналізацію як «процес регіонального структурування простору, а також повноцінного включення регіонів до економічного, соціального та політичного життя на національному

і транснаціональному рівнях» [12, с. 109]. Вчена наголошує на тому, що регіони в процесі регіоналізації стають повноцінними окремими суб'єктами у національній та глобалізаційній економіці.

С. Маковський тлумачить регіоналізацію як «процес автономізації регіонів в якості системних акторів внутрішнього адміністративно-політичного та зовнішнього – європейського – поля» [9, с. 45].

Т. Козак під регіоналізацією тлумачить «практичний процес збільшення обсягу прав та повноважень регіональних органів влади (або створення таких органів), який здійснює, зазвичай, центральна влада. Правовою основою регіоналізації стає деволюція. Центральна влада проводить регіоналізацію переважно під тиском регіональних вимог, тобто під тиском проявів регіоналізму» [8, с. 62]. По суті автор визначає регіоналізацію як процес децентралізації, при чому тільки однієї із її форм (деконцентрацію, деволюцію, делегування та приватизацію), а саме деволюції, що полягає у делегуванні повноважень влади регіональним та місцевим органам виконавчої влади, а також можливості надання повноважень певним автономно сформованим демократичним шляхом та окремим функціонуючим закладам і/або установам.

З точки зору В. Дергачова регіоналізація – «процес формування і розвитку міждержавних економічних та інших об'єднань на основі близькості соціокультурних (морально-етичних, релігійних та ін.) чинників. У сучасному світі регіоналізація виступає одночасно як етап і відповідь на виклики глобалізації (інтернаціоналізації) (ЄС, АТЕК та ін.), прискорення модернізації через територіальну концентрацію, конкуренцію регіональних умов господарювання» [7]. Визначає сутність регіоналізації як процесу об'єднання для отримання конкурентних переваг на основі територіальної концентрації.

І. Свида визначає сутність регіоналізації, як «інституційне оформлення районів з метою підвищення ефективності соціально-економічного розвитку та подолання регіональних диспропорцій, усунення адміністративних обмежень на переміщення товарів, послуг, капіталу та робочої сили, а також більш повного використання внутрішніх ресурсів регіонів» [11, с. 159]. Автор акцентує увагу на інституційному оформленні утворених територіальних об'єднань. Погоджуючись з цим, необхідно наголосити, що це є важливим, але все ж таки не основним при утворенні територіальних утворень. Також є спірним твердження щодо того, що «регіоналізація розвивається завдяки децентралізації та делегуванню повноважень за владною вертикаллю, а в межах країни регіоналізація проявляється в збільшенні самостійності місцевих (регіональних) органів влади при реалізації стратегії сталого соціально-економічного розвитку держави». [11, с. 159]. На наш погляд, децентралізація і делегування владних повноважень є інструментами регіоналізму, а не регіоналізації та не головною рушійною силою розвитку самої регіоналізації.

Твердження автора, що «регіоналізацію можна розглядати як складний, суперечливий, але керований процес взаємовідносин між центром та периферією. При цьому центральна влада виступає активним суб'єктом у взаємовідносинах «центр – регіони» (останні є об'єктом), формує ієрархічну структуру та задає вектор регіональної політики [11, с. 159]. На наш погляд, відноситься до трактування сутності регіоналізму, що ще раз доводить методологічну необхідність розмежувань понять «регіоналізація» та «регіоналізм».

Автори хрестоматії з зарубіжної соціології регіонів під керівництвом І. Кононова наголошують, що регіоналізація «може виникнути внаслідок раціоналізації субнаціональних одиниць управління зверху-донизу. Вона може бути відповіддю на неефективність надцентралізованої управлінської адміністративної моделі держави. При цьому, інша модель трактування регіоналізації вбачає у ній антитезу політичному регіоналізму як ідеології ствердження автономії або незалежності регіонів, рецепт центрального уряду з подолання негативних наслідків сепаратистських настроїв у певній частині країни» [6, с. 106-107]. Таким чином, автори визначають регіоналізацію під впливом розвитку процесів децентралізації влади.

Також, на наш погляд доречно було б з'ясувати визначення сутності поняття «регіоналізація» в різного роду словниках. Великий тлумачний словник сучасної української мови визначає, що регіоналізація – це «здійснення політики регіоналізму» [3]. Таке твердження визначає регіоналізацію як певний процес регіоналізму, але при цьому, що цей процес представляє собою, з даного тлумачення встановити неможливо.

Вільна енциклопедія дає таке пояснення щодо регіоналізації: «це форма сучасної глобалізації, за якої глобалізаційні процеси розвитку не мають єдиного вектору, а в обмеженому просторі існує сукупність конкуруючих цивілізаційних моделей в рамках однієї чи кількох сфер людської взаємодії» [4]. У даному випадку, на наш погляд, можна дискутувати з приводу того, чи є регіоналізація формою глобалізації, чи це є явище, що виникло на протиположності глобалізаційним викликам. А також визначає, що регіоналізація це – «утворення економічних інтеграційних угруповань, що розташовані на певній території, з метою підвищення ефективності економіки шляхом уніфікації законодавства, ліквідації адміністративних обмежень на переміщення товарів, капіталів та робочої сили, а також повного використання факторів виробництва» [4]. Таким чином, регіоналізація зводиться до інтеграційних процесів глобалізації.

Необхідно наголосити, що при дослідженні дискурсу щодо сутності поняття «регіоналізація», встановлено, що інколи науковці ототожнюють його з «регіоналізмом». Так, О. Картунов та О. Маруховська визначають, що «регіоналізація є ідентичною регіоналізмові в якості аспекту зовнішньополітичних реалій» [13, с. 330]. Інший дослідник І. Яковюк вживає дані терміни синонімами [15]. Також є різні думки щодо співставлення «регіоналізації» та «регіоналізму», науковець Шмітта-Егнер вважає, що «регіоналізм є регіоналізацією «зверху», а регіоналізація – регіоналізмом «знизу»» [19, с. 186]. М. Калкуллі та М. Легренці, що ці поняття обґрунтовують «єдиний феномен, що приймає форму або політичного низхідного процесу, який називається регіоналізмом, або структурного висхідного процесу, який іменується регіоналізацією» [16]. Дещо інакше формулюють подібну тезу Л. Фосетт «якщо регіоналізм є або політикою, або проектом, то регіоналізація є водночас і проектом, і процесом» [18, с. 433].

Висновки та перспективи подальших розвідок

Отже, проведене дослідження щодо тлумачення сутності поняття «регіоналізація» дає можливість стверджувати:

- по-перше, що з точки зору просторово-територіального аспекту регіоналізація має три форми: по-перше, так звана «регіоналізація – зверху», коли в середині держави визначаються регіони з адміністративними кордонами; по-друге, «регіоналізація – знизу», коли в середині вже утвореної адміністративної схематизації відокремлюється регіон; по-третє, «регіоналізація – горизонтальна», полягає у формуванні асоціацій регіонів або транскордонних регіонів та блоків;
- по-друге, регіоналізацію досить часто пов'язують із новими просторово-територіальними утвореннями на різних рівнях з метою отримання конкурентних переваг в умовах становлення інформаційного суспільства;
- по-третє, регіоналізацію за суттю розглядають як: механізм регіональної соціально-економічної політики, різновиди інноваційної діяльності, виникнення міждержавних стосунків;
- по-четверте, як процес інституційних змін, територіального поділу, регіоналізму, децентралізації, вибору політичного курсу.

На, наш погляд, регіоналізацію необхідно розглядати, як багатоаспектний та багатовимірний процес збільшення автономності та підвищення значимості регіонів на рівні різних територіальних утворень, що супроводжується інституційними змінами.

Отже, проведене дослідження сутності поняття «регіоналізація» доводить, що цей процес, пов'язаний із європейськими тенденціями глобалізації й інтеграції та притаманний більшості країн світу, полягає у визначенні регіонів як вагомих суб'єктів світової економіки. Регіоналізація, на наш погляд, це перш за все певний процес, що підтверджується дискурсом щодо сутності цього поняття, який базується на принципі субсидіарності та децентралізації владних повноважень. Становлення нового регіоналізму під впливами глобалізації та інтеграції, розвитку транскордонного та міжрегіонального співробітництва сприяє регіоналізації та спонукає до посилення ролі регіонів як на світовому так і на державному рівні.

Подальших теоретико-методологічних досліджень вимагає категоріальний апарат у частині уточнення сутності поняття «регіоналізм», а також обґрунтування управлінських та економічних детермінант становлення нового регіоналізму в Україні.

Список літератури

1. Бутко, М. П. Архітектоніка конкурентоспроможності регіонів України в контексті євроінтеграції: монографія / М. П. Бутко. – К.: АМУ, 2016. – 452 с.
2. Бэк, У. Что такое глобализация? Ошибки глобализма – ответы на глобализацию / У. Бэк. Пер. с нем. – М.: Прогресс-Традиция, 2001. – 304 с.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / укл. і голов. ред. В. Т. Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2001. – 1020 с.
4. Вікіпедія. Регіоналізація. [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B5%D0%B3%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%B%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F>.
5. Ворона, П. Місцеве самоврядування України в контексті розвитку представницької влади: монографія / П. Ворона; Вищий навч. закл. Укоопспілки «Полтав. ун-т економіки і торгівлі». – Полтава: ПУЕТ, 2012. – 342 с.
6. Глобалізація. Регіоналізація. Регіональна політика. [Хрестоматія з зарубіжної соціології регіонів] / Кононов І. Ф. (науковий редактор) – Луганськ: Альмамагер, Знання, 2002. – 664 с.
7. Дергачев, В. А. Геоэкономический словарь-справочник / В. А. Дергачев. – Одесса: ИПРЭИ НАНУ, 2004. – 177 с.

-
8. Козак, Т. М. Європейська інтеграція та проблеми регіонів: навчальний посібник / Т. М. Козак. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2008. – 236 с.
 9. Маковський, С. О. «Регіон», «регіоналізм», «регіоналізація» в європейському контексті: у пошуку оптимальної наукової дефініції / С. О. Маковський // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – Випуск 118, (частина I). – 2014. – С. 35-50.
 10. Мирна, Н. В. Сучасні тенденції регіоналізації та її роль в європейських інтеграційних процесах / Н. В. Мирна // Державне будівництво. – 2013. – № 1. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/DeBu_2013_1_34.pdf.
 11. Свида, І. В. Актуальні тенденції регіоналізації та їх роль в інтеграційних процесах / І. В. Свида // Науковий вісник Мукачівського державного університету. – 2015. – № 13. – С. 157-160.
 12. Топалова, Е. Х. Особливості вітчизняної та європейських моделей регіоналізації / Е. Х. Топалова // Актуальні проблеми державного управління, педагогіки та психології: збірник наукових праць. – 2011. – № 1 (4). – С. 107-115.
 13. Ушакова, Ж. С. Основні підходи до дослідження регіоналізму як об'єктивного процесу сучасної світової політики / Ж. С. Ушакова // Гілея (науковий вісник): Збірник наукових праць / Гол. ред. В. М. Вашкевич. – 2009. – Вип. 19. – С. 321-334.
 14. Экономика и право: словарь-справочник / Л. П. Кураков, В. Л. Кураков, А. Л. Кураков. – М.: Вуз и школа, 2004. – 1288 с.
 15. Яковюк, І. В. Європейський регіоналізм у контексті розбудови Європейського Союзу / І. В. Яковюк // Державне будівництво та місцеве самоврядування. – Випуск 8. – 2004. – С. 57-68.
 16. Calculli, M. Regionalism and Regionalization in the Middle East [Електронний ресурс] / Marina Calculli, Matteo Legrenzi // The International Relations and Security Study Network. – Режим доступу: <http://www.isn.ethz.ch/Digital-Library/Articles/Detail/?lng=en&id=167930>
 17. Council of Europe. Regionalization and its effects on local self-government / Council of Europe // Local and regional authorities in Europe, № 64. – Strasbourg: Council of Europe publishing, 1998. – P. 9.
 18. Fawcett, L. Exploring regional domains: a comparative history of regionalism / Louise Fawcett // International Affairs. – Vol. 80. – No. 3. – May 2004. – P. 429-446
 19. Schmitt-Egner, P. The concept of «region»: Theoretical and methodological notes on its reconstruction / P. Schmitt-Egner // European Integration. – Vol. 24. – No. 3. – 2002. – P. 179-200.

References

1. Butko, M. P. (2016). *Arkhitektonika konkurentospromozhnosti rehioniv Ukrainy v konteksti ievrointehratsii* [Architectonics of the Competitiveness of Ukrainian Regions in the Context of Eurointegration], AMU, Kyiv, Ukraine.
2. Back, U. (2001). *Chto takoe globalizatsiya? Oshibki globalizma – otvety na globalizaciju* [What is Globalization? Mistakes of Globalism – Answers to Globalization], Progress-Tradiciya, Moscow, Russia.
3. *Velykyj tlumachnyj slovnyk suchasnoi ukrains'koi movy* [Great explanatory dictionary of modern Ukrainian language], Perun, Kyiv, Ukraine.
4. Wikipedia (2017). *Regionalization*. Retrieved from: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B5%D0%B3%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F>
5. Vorona, P. (2012). *Mistseve samovriadvannia Ukrainy v konteksti rozvytku predstavnyts'koi vlady* [Local government of Ukraine in the context of the development of representative power], PUET, Poltava, Ukraine.
6. Kononov, I. F. (2002). *Hlobalizatsiia. Rehionalizatsiia. Rehional'na polityka* [Globalization. Regionalization. Regional policy], Znannya, Luhansk, Ukraine.
7. Derhachev, V. A. (2004). *Heoekonomycheskyj slovar'-spravochnyk* [Geo-economic dictionary-reference], IPREI NANU, Odesa, Ukraine.
8. Kozak, T. M. (2008). *Yevropejs'ka intehratsiia ta problemy rehioniv* [European integration and regional problems], Vydavnychij tsentr LNU im. Ivana Franka, Lviv, Ukraine.
9. Makovskii, S. O. (2014). “Region”, “regionalism”, “regionalization” in the European context: in search of an optimal scientific definition”, *Aktual'ni problemy mizhnarodnykh vidnosyn*, 118 (I), 35-50.
10. Mirna, N. V. (2013). “Modern tendencies of regionalization and its role in European integration processes”, *Derzhavne budivnytstvo*, 1. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/DeBu_2013_1_34.pdf.
11. Svida, I. V. (2015). “Current trends of regionalization and their role in integration processes”. *Naukovyj visnyk Mukachivs'koho derzhavnogo universytetu*, 13, 157-160.
12. Topalova, E. Kh. (2011). Features of domestic and European models of regionalization”, *Aktual'ni problemy derzhavnogo upravlinnia, pedahohiky ta psykholohii: Zbirnyk naukovykh prats'*, 1, 107-115.
13. Ushakova, Zh. S. (2009). Basic approaches to the study of regionalism as an objective process of contemporary world politics. *Hileia (naukovyj visnyk)*, 19, 321-334.

-
14. Kurakov, L. P. Kurakov, V. L. and Kurakov, A. L. (2004). *Ekonomyka y pravo: slovar'-spravochnyk* [Economics and law: dictionary-reference book], Vuz i shkola, Moscow, Russia.
 15. Yakovuk, I. V. (2004). European Regionalism in the Context of European Union Building” *Derzhavne budivnytstvo ta mistseve samovriaduvannia*, 8, 57-68.
 16. Calculli, M. and Legrenzi, M. (2013). “Regionalism and Regionalization in the Middle East”, *The International Relations and Security Study Network*. Retrieved from:: <http://www.isn.ethz.ch/Digital-Library/Articles/Detail/?lng=en&id=167930>
 17. Council of Europe, (1998). “Regionalization and its effects on local self-government”, *Local and regional authorities in Europe*, 64, 9.
 18. Fawcett, L. (2004). “Exploring regional domains: a comparative history of regionalism”, *International Affairs*, 80(3), 429-446.
 19. Schmitt-Egner, P. (2002). “The concept of “region”: Theoretical and methodological notes on its reconstruction”. *European Integration*, 24(3), 179-200.

Стаття надійшла до редакції 03.12.2017 р.